

40 ГОДИНИ ЕВРОПЕЙСКО ФИЗИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО

През 2008 г. Европейското физическо дружество отпразнува своята 40 годишнина. Домакин на едно от тържествата бе Университетът Сапиенца в Рим, който е най-големия европейски университет със своите 21 факултета и е един от най-старите в Европа, създаден през 1303 година от папа Бонифаций VIII. Думата „сапиенца“ означава „мъдрост, знание“. На четиринадесетата обща конференция (27 август 2008) в присъствието на 589 членове годишнината бе отбелязана тържествено с два пленарни доклада. Връчена бе наградата на Сектора по кондензирана материя „Еврофизика“ за 2008 г. на проф. Андре Геим и д-р Костя Новоселов за изследването на графена, създаването на стабилни единични свободни слоеве и изясняването на техните електронни свойства. Графенът е двумерен вариант на тримерния графит. Той се състои от един слой въглеродни атоми, свързани в шестоъгълни клетки. В Масачузетския университет двамата учени са създали първия графенов транзистор [2]. Слабото българско участие в двайсет и втората конференция на сектора по кондензирана материя при Европейското физическо дружество (25-29 август 2008), където докладваха своите резултати много млади учени от Европа, се обяснява с това, че почти по същото време (31 август – 5 септември 2008) във Варна бе проведена традиционната за България 15 Международна школа по физика на кондензираната материя.

Сред физиците, участвали в създаването на Европейското физическо дружество, няма българи. Идеята за създаването му е изказана за пръв път през ноември 1965 г. На специална среща в Пиза (16-17 април 1966) в присъствие-

Президентът на Европейското физическо дружество проф. Фридрих Вагнер [1] с поздравителен адрес, Рим, Сапиенца, 27 август 2008 г.

то на много физици от цяла Европа било взето решение за създаването на общеевропейско физическо дружество. Избраният Инициативен комитет под председателството на Г. Бернадини (1906–1995), специалист по космични лъчи и ядрена физика, тогава ректор на Висшето педагогическо училище в Пиза, имал две срещи в ЦЕРН [3–4], Женева (през ноември 1966) и в Института по физика в Лондон (през май 1967). Създадените две работни групи подготвили проект за устав и организирали секретариата му в Женева и регистрацията му в Швейцария. Специално внимание било отделено на Източна Европа. Инициативният комитет посетил Карловия пражки университет и набелязал темите от взаимен интерес за Изтока и Запада (май 1968) [5]. Дружеството било създадено официално с подписването на Устава му [6] в Аула Магна на Женевския университет (където заседавал и Съветът на ЦЕРН) от 62 индивидуални членове и представители на 20 национални дружества, академии и групи на 26 септември 1968 г. По думите на Г. Бернадини създаването му е не само принос към Европейската култура, но и практическа основа за сътрудничество [7–8]. След първия конгрес, състоял се във Флоренция (8–12 април 1969), в Европейското физическо дружество са приети нови 1000 индивидуални членове, сред които проф. Милко Борисов (1970), по това време дописен член на БАН.

Съюзът на физиците в България днес е колективен член на Европейското физическо дружество, което има над 100 000 членове от своите 40 национални дружества, академични и други изследователски институти и над 2500 индивидуални членове.

Използвана литература

2[1] М. Бушев, (прев.), Обръщение на новоизбрания президент на Европейското физическо дружество професор Фридрих Вагнер, Светът на физиката, № 3, с. 49–58, 2006

8[2] А. Георгиев, Графенът, Капитал, бр. 19, 9 май 2008

4[3] Р. Ценов, 50 годишнината на ЦЕРН, Светът на физиката, кн. 3, с. 292–304, 2005

5[4] М. Матеев, Г. Султанов, Българското знаме се вее над CERN, сп. Наука, кн. 5–6, ст. 16–20, 1999

1[5] Henk Kubbinga, European Physical Society (1968–2008): The early years. *Europhysics News*, v. 39, No 1, pp. 16–18, 2008

3[6] http://www.eps.org/eps_conctit2004.pdf

6[7] Official inauguration, CERN, PI/365.9.68

7[8] Foundation of the Society.

Ганка Камишева
ИФТТ–БАН